

ERDÉLYI KÖZ- ÉS MEZŐGAZDA- SÁGI HAVI FOLYÓIRAT

GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

A lapfelügyelő bizottság irányítása mellett
szerkeszti és kiadja:

TÖRÖK BÁLINT

az E. G. E. igazgatója.

ROVATVEZETŐK:

BODOR KÁLMÁN
BORÓCZY LÁSZLÓ
FARKAS ÁRPÁD
GYALUI SÁNDOR
KONCZ GYÖRGY
KORPONAY KORNÉL
KORPONAY FERENC
DR. OBERDING JÓZSEF
DR. RÉCSEY LAJOS
DR. SCHILLING DEZSÓ
DR. SZENTKIRÁLYI SAMU

Az Erdélyi Gazdasági Egylet
tagjai az Erdélyi Gazdát tagsági
illetmény fejében kapják.

Nem tagok részére
az előfizetési díj egy évre 80 L.

A LAP AZ E. G. E. TULAJDONA.

44. Biroul de pasaport Regal Ungar
(Magyar Konzulátusnak)

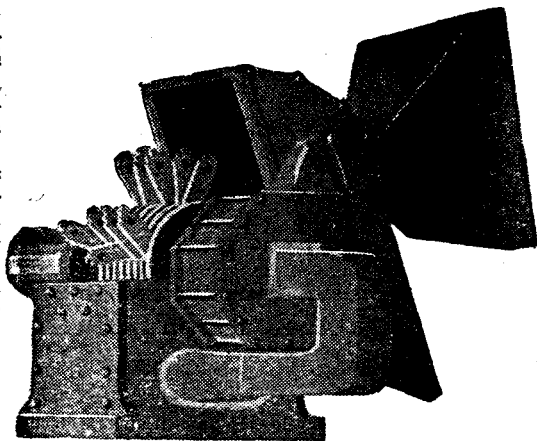
e. f.

Cluj
Str. Moşilor 3. I. emelet.

MEDICAGO egyetemes örölő- és zúzógép a mezőgazdaság megsegítője

Egy munkafolyamattal tetszés szerinti finomságra öröl lucernát, lóherét, ballacimet és minden egyéb szálás takarmányt, morzsolt és csöves tengerit, árpát, rozst és minden egyéb szemes terményt, tengeriszár-tépésre, olajpogácsa örlésére is kiválóan alkalmas. Teljesítménye rendkívül nagy, teljesen hidegen öröl. Felül-mul minden eddigi örlőgépet.

Ipari célokra is alkalmas!

Szén, koks, mész, papír, parafa, faszén, csont, üveg, fűrészpórá, cement, só, cukor, paprika, műtrágya, asbest, gipsz, téglák, égetett cserép, chamotte, andesit, bazalt stb. örlésére és zúzására.

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Vezérképviselet:

KÉRJEN AJÁNLATOT!

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Cluj, Calea Regele Ferdinand 63.

Ne feledkezzünk meg a **gyümölcskert** mellett a **házikertről** se.

FUTÓRÓZSÁT,

magastörzsű- és bokorrózsat, mindenféle disz- és virágzó bokrokat, évelőket stb. elismerten a legjobb minőségben szállít:

Ambrosi, Fischer és Társai Rt.

Alud.

Biztosítsunk

a mi

intézetünkknél, a

Minerva

Népszerű feltételek!
Olcsó díjak!

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

ERDÉLYI GAZDA

KÖZGAZDASÁGI ÉS MEZŐGAZDASÁGI FOLYÓIRAT

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
HIVATALOS KOZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN HÓNAP
ELSEJÉN

SZERKESZTI TÖRÖK BÁLINT AZ E.G.E. IGAZGATÓJA

A 150 éves Mezőhegyes munkássága a magyar állattenyésztés szolgálatában.

Írta: **Battha Pál**, az OMGE titkára.

A mezőhegyesi ménesitnézet másfél évszázados fennállásának jubileumát a magyar gazdaközönség is ünnepének tekinti és hálás szívvel emlékezik vissza arra az időre, amikor nemes elhatározásból Mezőhegyes elindult kulturmissziójára.

II. József császár Mezőhegyesnek 1785-ben történt alapításával a katonai célkitűzések mellett elsősorban a lótenyésztés érdekeit kívánta előbbre vinni. Egy *törzsménes* létesítése volt a cél, hogy Mária Terézia uralkodása alatt a hosszú háborúkban nemcsak számban, hanem minőségben is nagyon visszaesett lótenyésztés fejlesztésére megfelelő minőségű méneket lehessen rendelkezésre bocsátani. II. József császár Mezőhegyes feladatává elsősorban az Alföld kistestű lóanyagának a megjavítását, testtömegének fokozását és jellegének nemesítését tette. A hadsereg lóellátásának érdekeit tehát Mezőhegyes közvetve az országos lótenyésztés színvonalának emelésén keresztül szolgálta. Lótenyésztési hivatása csak egy időre szorult háttérbe, a török és a francia háborúk alatt, amikor a hadseregnek lóval és vágóökrrel való ellátását is Mezőhegyesre bízták. Ez alatt az idő alatt Mezőhegyes a monarchia remonta-lovainak gyűjtőtelepeként szerepelt és évenként 8—10 ezer darab lovat adott át a hadseregnek. Ennek megfelelően Mezőhegyes lóállománya ezekben az években a 10.000 darabot is meghaladta. Még nagyobb arányban folyt az ökörszállítás. Mezőhegyes a második francia háború alatt a hadsereg részére 170.000 darab vágó és 28.000 darab igászökröt szállított és ezenkívül Bécs szarvasmarhaszükségletének nagyrészét is ellátta, évenként mintegy 60.000 darab vágóökrrel.

Mezőhegyes lótenyésztési hivatása a legjobban kifejezésre

jut II. József császárnak abban a rendeletében, amit Mezőhegyes alapítási munkálatainak befejezése után Pest, Békés, Bihar, Satu-Mare, Arad és csongrád megyékhez, továbbá a Jászsághoz intézett. A rendelet intézkedett az iránt, hogy ezeken a területeken a kancaállományt osztályozni kellett, kijelölve a nagytestű, jó minőségű kancákat, amelyekről a tenyésztők „hitelesítvényt” kaptak. A rendelet szerint a Mezőhegyesről származó méneket olyan helységekre kellett kiadni, ahol ilyen minősített kancák megfelelő számban voltak. A kancák tulajdonosai mezőhegyesi ménnel történő fedezetés után 1 forint ajándékban részesültek.

A gazdasági lótenyésztés érdekeit Mezőhegyes már kezdetben hasznosan szolgálta azáltal is, hogy a tenyészcél nagytestű és nyugodt vérmérsékletű lovak előállítására irányult, amelyek gazdasági munkákra különösen megfeleleltek. Ezt a célt szolgálták a ménesbe hozott irlandi, normandi, holsteini, stb. kancák. Döntő jelentőségű a magyar lótenyésztésre a mezőhegyesi lófajták kitenyésztése, amelyek sokoldalú használhatóságuknál fogva, nemcsak a hadsereg, hanem a mezőgazdaság érdekeinek is kitünően megfelelelnek és a külföld egyre fokozódó érdeklődése is főleg ezekben képviselt nehezebb melegvérű lovak felé irányul.

A kiadott mének jó minősége és nagy száma eredményezte, hogy a mezőhegyesi ménes fejlődésével együtt emelkedett az ország lótenyésztésének színvonala is.

Természetesen a leghatásosabban érvényesült Mezőhegyes szerepe az Alföldnek hozzá közelebb eső vidékein, különösen azóta, hogy D'Orsay Olovér gróf a ménes nagynevű parancsnoka 1892-ben megalapította a Mezőhegyesvidéki Nonius Tájfajta Lótenyésztők Egyesületét. Tehát a lótenyésztő gazdatársadalom megszervezése és a rendszeres tenyésztői munkának a gazdák széles körében való megvalósítására irányuló törekvés is Mezőhegyesről indult ki.

A világháború után újból nagy szerep várt Mezőhegyesre. A háború alatt a lótenyésztés súlyos veszteségeket szenvedett. Nagyon sok neves magánménest elvesztett Csonka-Magyarország. Ilyen körülmények között a ménészükséglet fedezése még nagyobb mértékben toldott át az állami ménesekre. A romjaiból felépült mezőhegyesi ménes ezt az erejét meghaladó feladatot is kitünően töltötte be, és ma már megint ott tart, hogy az állami fedezőmének utánpótlására szükséges méneknek közel a fele a mezőhegyesi ménesből kerül ki.

A méneken kívül az évenként tartott árverések után Mezőhegyesről értékes kancaanyag is került az ország lótenyésztésére.

Ugyanílyen átfogó arányu és hasonlóképen nagyjelentőségű Mezőhegyes szerepe az állattenyésztés többi ágainál is és itt őszinte elismeréssel kell fordulni a ménes testvérintézményei: a mezőhegyesi ménesbirtok működése felé.

Az eredetileg csak lótenyésztési rendeltetéssel létesült ménesintézet az 1860-as években már túlnőtt a lótenyésztés fejlesztésének és ezen keresztül a katonai célok szolgálatának keretein és áldásos működését fokozatosan kiterjesztette a mezőgazdaság

egész területére. 1862-ben az Almásy- és Csáky-féle tenyészetekből vásárolt anyaggal megvetették a *magyar gulya* alapját. A magyar gulya tehénlétszáma a múlt században 300 darab körül mozgott és évente nyilvános árverésen 50—70 magyar bika került eladásra.

A magyar gulya létesítése után 1865-ben bevezették a *mangalicasertéstenyésztést* kisjenői, Almásy- és Lovasy-féle alapanyaggal. Az okszerű beltenyésztéssel megalapozott vérszilárd-ság, az erős csontozat, a nemesség és a hizodalmasság országos hírnevet biztosított a tenyészet számára.

1879-ben Morvaországból kuhlandi teheneket hoztak be, de ezt a fajtát 1885-ben már telivér szimmentáli anyaggal cserélték fel és a kuhlandi anyagnak fokozatos kiselejtezése után a telivér szimmentáli fajtát most már közel 50 éve tiszta vérben tenyésztik. Ez a félévszázados telivér szimmentáli tenyészet az Alföldön és Erdélyben a tarka fajta szarvasmarhatenyésztés megalapozásának és fejlesztésének legfontosabb tényezője volt, sőt kedvező hatása kiterjedt a Felvidék és a Dunántul szarvasmarhatenyésztésére is. Mezőhegyes évtizedeken át nagy áldozatkészséggel Svájc-ból kiváló törzsbikákat és értékes teheneket hozott be, amelyeknek vére a mezőhegyesi bikák ezerein keresztül szétfolyt az ország szarvasmarhatenyésztésében. Voltak évek, amikor Mezőhegyesről több, mint 300 darab telivér szimmentáli bikát adtak el tenyésztésre. A megszállás pusztításainak helyrehozása után Mezőhegyes szarvasmarhatenyésztése vezető helyre emelkedett, a telivér szimmentáli bikák beszerzésének ma is leggazdagabb forrása és a legkiválóbb svájci érvonalak képviselője. Az elért nagyszerű tejelési eredmény világviszonylatban is figyelmet érdemel.

1881-ben létesítették a ménesbirtok Nonius fajta gazdasági lótenyésztését. Ebben az időben kezdték meg a *juhtenyésztést* is. A mezőhegyesi nagytestű fésűgyapjas merinó juhászat disze a magyar juhtenyésztésnek, amelyben a nagy test és a kiváló gyapjuhozam szerencsésen társul a gyapju finomságával. Gyapjuhozam tekintetében ez a juhászat egész Európában első helyen áll. A háború után a ménesbirtok a bivalytenyésztést is bevezette, majd a yorkshirei sertéstenyésztést is felkarolta, hogy az alföldi hússertéstenyésztés részére az itteni viszonyok között nevelkedett edzett szervezetű tenyészanyagot bocsásson rendelkezésre.

Bár a tenyészállatnevelés ma már az országban szélesebb keretek között folyik, Mezőhegyes állattenyésztésének közérdekű jelentősége ma is vitán felül áll. A tenyészállatnevelésének kereteit közelről érintik és befolyásolják. Ezzel szemben Mezőhegyes tenyészállatnevelése az állandóságot képviseli, mert kizárólag a közérdek irányítja és tartja fenn.

A ménesbirtok értékes munkássága nemcsak az állattenyésztés fejlesztésére szorított, hanem kiterjedt a növénytermelés széles területére és a mezőgazdasági ipar több ágára is. Az állattenyésztésen kívül eső sokoldalú eredményes munkásságának a méltatása azonban igen messze vezetne és nem is tartozik e cikk keretébe.

Nagyra kell értékelni Mezőhegyes jelentőségét a magyar mezőgazdaság külföldi propagandája szempontjából is. A magyar mezőgazdaság hírnevét a külföldön Mezőhegyes teremtette meg, mert az itt látott nagyszerű eredmények és magas színvonalon álló kulturája világszerte elismerést érdemeltek ki. Mezőhegyes ma már idegenforgalmuknak egyik fontos tényezője.

Megemlítést érdemel, hogy Mezőhegyes a közérdekű mezőgazdasági célok szolgálata mellett számottevő jövedelmet is biztosít az államkincstár számára. Az üzemi és üzleti szempontból is kitűnően vezetett ménesbirtok a jövedelmezőség tekintetében a legjobb magánüzemek eredményeit is elérte anélkül, hogy eredeti célkitűzései háttérbe szorultak volna.

A gazdatársadalom az elismerés és hála felemelő érzésével vesz részt a jubileum ünneplésében és büszkeséggel tekint vissza a ménesintézet 150 éves multjára, mert Mezőhegyes elsősorban a magyar gazdáké. Féltve őrzött szeretett kincsük, amelynek fényében a magyar alkotó munka dicsőségét ünneplik.

Németországi gazdasági levél.

Joós Elek kisborosnyói kigazda ifju Németországból, ahova az E. G. E. támogatásával ment ki, levelében számol be az ottani kigazdaságok egyes munkálatairól. Érdekes leveléből az alábbiakat közöljük:

„A gabonafélék betakarítása közben és utána csépeztünk is. Azonban csak annyit, mennyi a takarmányozási és vetési célokra szükséges. A többit a télen csépele ki a német gazda, amikor van szabad idő bőségesen.

A faluban majdnem mindenkinek van saját cséplőgépe, melyet villanymotorral hajtának. A gépek nagysága a földbirtok nagyságától függ. A motor kezelése nem kíván sem folytonos, sem különösebb kezelést.

Majdnem mindenik gépnél van pelyva-török fujtató, amely csöveken át azt a helyére szállítja; szalma préselő, amely a szalmát összepréseli, így az nagyon kevés helyen elfér, szalmakötöző, mely azt összeköti és így nagyon könnyű a bánásmód vele. Elevátor, mely a szalmát helyére viszi. Így csépléskor öt személy a családból, senki más idegen, nyugodtan tud csépelni. Én a kéveköti elvágását és a gépbe való eresztést végeztem. A kötőt nem kellett összeszedni, mivel nagyon olcsó és mint mondja a Fater, nem érdemli meg bajlódni vele. Erre megkérdeztem, vajon takarmányozáskor a szalmában lévén, nem okoz-e emésztési zavarokat? Felelete, nem, mivel a kötő anyaga majdnem egynemű a szalmáival és emészthető.

A terméseredmények a zabot és árpát kivéve nem mondhatók jóknak. Nagy szárazság volt az okozója. A szárazság következtében a tarlótöréseket csak ott végeztük el, hol homokos a

talaj. Ezt mindjárt tarlórépa maggal vetettük be, egy kat. holdra 1 kg-ot számítva; vetése két ujjal történik. Egyszeri boronálás után úgy hagytuk. 14-én éjszaka és 15-én 40 mm. esőt kaptunk. A következő nap mindenki tarlótöréssel és utána valami takarmánynövényféle elvetésével foglalkozott. Azt mondhatni márról-holnapra be is fejeződött. Többtestű ekékkel, kereken járva végezték. Törtetlen tarlót már látni sem lehet. Mi úgy a fogatokkal, mint az ujabban beszerzett traktor szántóékével végeztük el. Egyrészt tarlórépával, a más részét zabosbükönnyel vetettük be. Az utóbbit törés előtt szortuk szét, amelyet szántás után beboronáltunk és lehengetünk. Két táblát középmelegen szántottunk, melybe őszi takarmánynövényeket vetünk. Az el nem vetetteket, de feltörteket is egyszer hosszába és egyszer keresztül leboronáltunk. Tehát a kipergett gabona szemeknek és gyomnövényeknek magvait és a talajt elmüveltük. Amikor kikel és buján fejlődik őszi mélyszántással, alászántjuk.

Most nagy az ismeretségem minden felé. Mostoha szüleim nagyon megszerettek, ahogy beszélnek, haza sem akarnak engedni. Látják, hogy minden iránt nagy az érdeklődésem, visznek egyes tanulságos dolgot megtekinteni. Voltunk Leipzigben a „Sack“ gyárban, ahol nagyon sok talajművelő eszközt láttam. Az ujabban találtak közül a többtestű ekét vetésre alkalmasan felszerelve, amely szántás közben vet is. Azonban ez takarmánynövények vetésére alkalmas. Továbbá, láttam egy olyan vetőgépet, melybe a magot méretlenül beletöltve és az óhajtható vetőmagszükségletre beállítva egy skála beosztáson, kg. pontosságra veti el bármelyik növénymagot. A gép beállításakor semmiféle próbálgatást nem kell végezni, ami nagyon előnyös.

Vasárnaponként és mikor szabad időm van egy jó barátommal biciklivel utazva messze távolságokra szép kirándulásokat tesztek és mindent a legfigyelmesebben nézek és hallgatok“.

Mint soraiból látható nyitott szemmel, érett ésszel figyelni és látja a német gazdasági kulturát, amelyből a köz javára haza is fog hozni remélhetőleg.

Fajtaazonossági

és csíráképességi garancia mellett ajánljuk

legkiválóbb minőségű eredeti, Németországból importált konyha- és virágkerti, gazdasági takarmány- és fű-

magvainkat,

valamint eredeti Quedlinburgból importált eckendorfi takarmányrépamagunkat.

„ERFURTH“ Salamon és Stefan

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. sz.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk. — Árjegyzék ingyen.

Növénytermelés

Rovatvezető: Boróczy László.

A vetőburgonya szedése.

Sok gazda tapasztalhatta már, hogy burgonyatermése gyakran még akkor is igen silány volt, ha mindjárt az időjárás kedvezett is a burgonya termelésére. Ennek okát abban kereshetjük, hogy a burgonya rendkívül hajlamos a gyors leromlásra, amely leromlás éppen azon arányban fokozódhatik, amilyen arányban hiányoznak a burgonya okszerű termelésének feltételei.

A burgonyatermések állandó csökkenése ellen a legbiztosabb védekezés a vetőgumó évenkénti céltudatos kiválasztása, mellyel nemcsak, hogy megakadályozhatjuk a leromlást, hanem adott esetekben a fajtát javíthatjuk is.

A vetőgumó évenkénti céltudatos kiválasztására még azon esetben is szükség van, ha időnkint eredeti nemesített fajtával történik a felujtás. Ugyanis évenként eredeti fajtával fel nem ujítható a burgonya, mivel az rendkívül megdrágítaná a termelési költséget; s viszont, ha csak 1—2 éven át is elmulasztjuk a vetőgumónak céltudatos kiválasztását, annak termést csökkentő hatása már a második, harmadik évben nagyobb fokban nyilvánulhat.

A vetőgumó kiválasztásának azonban nem tavasszal a veremből kell történnie, hanem az már a táblán vegye kezdetét. E célból augusztus, szeptember hó folyamán járjuk végig burgonyatábláinkat és az egyöntetű, teljesen egészséges lombozatu töveket kis pálcika melléjeszurásával jelöljük ki. Ezen kijelölt töveket szedésig szükség szerint többször is átvizsgáljuk és az esetleg utóbb megbetegedett tövek mellől a pálcikát eltávolítjuk, úgy hogy csak a mindvégig egészségesnek maradó tövek legyenek megjelölve. A korábban történő kiejölés azért szükséges, mert később, érés táján már sokkal nehezebben bírálható el, úgy a bokrok egyöntetősége, mint azok egészséges volta.

Az első kijelölésnél bokronként átlagosan $\frac{1}{2}$ kgr.-ot számítva 2—3-szor annyi bokrot kell kiejölni, mint amennyi vetőgumó a következő évre szükséges. A későbbi átvizsgáláskor, kiszedéskor ugyanis sokat kell selejteznünk, hogy csak a legjobb bokrok gumói kerüljenek elvetésre s így, ha 2—3-szor annyi tövet nem jelölnének meg, nem lenne elegendő vetőgumónk.

Kiszedés alkalmával a fészkeket külön szedjük és fészkenként a gumókat is átvizsgáljuk. Amely fészekben csak egy beteg vagy fonnyadt gumó is előfordulna, annak az egész termését ki-

dobjuk. Vegeredményben csak az egészséges lombozatu és egészséges gumójú, legbőtermőbb töveket hagyjuk meg, melyek termését mindvégig külön kezeljük.

Azon esetben, ha az egyes fészkek termését külön kezelve külön is vetjük, a fajta gyorsan és nagy fokban javítható, mivel ekkor módunkban van, hogy a következő évben csak azon leg-egészegebb és legbőtermőbb tövek ivadékait hagyjuk meg a további termelésre, melyek utódaikban is ilyennek bizonyultak.

A külön elvermelés és a külön vetés igen könnyen, csekély költségtöbblettel végezhető és a fajta gyorsan és nagy fokban javítható. Ezen kiválótatást évenként megismételjük.

Eredeti nemesített

odvosi 241. számú őszi buza

Bőtermő, magas hektolitersulyu, kitünő sikerminőségű, igen koránérő, a fekete rozsdának ellenálló, finom szalmájú buzafajta, amely Erdély és a Bánság területén 1930. óta mindenütt, az 1932. rozsdáévben és az 1934-es száraz évben is igen jó terméseredményeket adott. Az Országos Mezőgazd. Kísérleti Intézet fajtakísérletei is igazolják ennek a fajtának kiváló tulajdonságait. A Csanádi Mezőgazd. Kísérleti állomás háromévi kísérletei alapján mint a Bánság területére legalkalmasabb fajtát ajánlja. Számos elismerő levél érkezett mindenfelől a vetőmagvásárló gazdagságtól.

Szelektorral tisztított eredeti vetőmagja beszerezhető a termelőnél:

Dr. Konopí Kálmán gazdaságában

Odvos, u. p. Conop, jud. Arad.

Ára a szállításkori piaci árnál 35 százalékkal magasabb.

POHL BÉLA műszaki tanácsos

mérnöki irodája

Cluj, Str. Iuliu Maniu 6. II. 3.

Elvállalja épületek tervezését, kivitelét vagy azok ellenőrzését, leszámolását. Mezőgazdasági területek és nedves épületek alagsóvezetését, lecsapolását, öntözését, patak és folyamszabályozási, partbiztosítási, árvedelmi, forrás foglalási, vízvezetéki, gyári szennyvíz tisztítási, telekfelmérési, parcellázási munkálatok végrehajtását. — Vízierőtelepek, turbinák, duzzasztó gátak tervezését és beépítését.

Tanáccsal szolgál és képviselteleket vállal a vízjogi törvénnyel kapcsolatos engedélyezési és vízrendőri ügyekben.

Állattenyésztés

Rovatvezető: dr. Récey Lajos.

A ló életkorának megállapítása.

Ha egy fiatal lónak a metszőfogát négy egyenlő részre keresztbe vágjuk, úgy négy különböző alakot kapunk és pedig a legfelső részen bemélyedés kupa van, a második rész harántul álló tojás alakot, a harmadik rész kerekded alakot, a negyedik háromszögletes és az utolsó rész visszás tojásdad alakot mutat. Éppen így kopik a fog az élő állatban is időközönként, amit alaposan megfigyeltek és annak alapján az életkor meghatározásánál az alábbi elméletet állították fel:

I. Állandó metszőfogak megjelenése:

2 $\frac{1}{2}$ éves korban kiváltódnak a fogófogak.

3 $\frac{1}{2}$ éves korban kiváltódnak a középfogak.

4 $\frac{1}{2}$ éves korban kiváltódnak a szegletfogak.

5 éves korban sorba nő az összes fog és mindenütt megvan a kupa.

II. A metszőfogakról lekopik a kupa:

6 éves korban az alsó sorban a fogófogakon.

7 éves korban az alsó sorban a középsőfogakon.

8 éves korban az alsó sorban a szegletfogakon.

9 éves korban a felső sorban a fogófogakon és a szélsőfogakon megjelenik a harapócs.

10 éves korban a felső sorban a középfogakon.

11 éves korban a felső sorban a szeglet metszőfogakon.

III. Kerekded alakot mutat a rágólap:

12 éves korban az alsó sorban a fogófogakon.

13 éves korban az alsó sorban a közbülsőfogakon.

14 éves korban az alsó sorban a szegletmetszőfogakon.

15 éves korban a felső sorban a fogófogakon és megjelenik a harapócs második sor.

16 éves korban a felső sorban a középsőfogakon.

17 éves korban a felső sorban a szegletmetszőfogakon.

IV. Háromszögletes alakot mutat a rágólap:

18 éves korban az alsó sorban a fogófogakon.

19 éves korban az alsó sorban a középfogakon.

20 éves korban az alsó sorban a szegletfogakon.

21 éves korban a felső sorban a fogófogakon.

22 éves korban a felső sorban a középsőfogakon.

23 éves korban a felső sorban a szélsőfogakon.

V. Visszás tojásdad alakot mutat a rágólap:

24 éves korban az alsó sorban a fogófogakon.

25 éves korban az alsó sorban a középsőfogakon.

26 éves korban az alsó sorban a szegletfogakon.

27 éves korban a felső sorban a fogófogakon.

28 éves korban a felső sorban a középfogakon.

29 éves korban a felső sorban a szegletfogakon.

Természetesen 12 év után már nagyon nehéz megállapítani a pontos kort és a fogak alakulatából hozzávetőlegesen állapítjuk meg az életkort.

Sikerült 10 év alatt egy lófog-gyűjteményt összeállítanom 2½ évtől 30 évig, amelyet az E. G. E. 1934 őszén rendezett sutu-marei mezőgazdasági kiállításán bemutattam.

Mint különlegesség szemléltetve van a gyűjteményben a hamis kupa égetés, a ló zápfogának kopása 4 évtől 32 évig, hibás fogak, amelyeknek észre nem vétele sokszor a ló elhulását okozzák,

Ulmeni-Salaj, 19 '4. szept.

Dr. Récsey Lajos.

A tények beszélnek ...

s azt mutatják, hogy
Erdély és Bánát legszerencsésebb főárusítása a

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ

A III oszt. huzása 1935 szeptember 15-én. — Ujítsa meg sorsjegyét!

Csak a jó tör utat magának!

Elsőrendű anyag, szolid kivitel.

Évtizedes tapasztalat az előállításban, ezek az előnyei minden elsőrendű árunak:

A termelésnek ezáltal elért fokozódása teszi lehetővé, hogy olcsón és jót adni.

Ha szüksége van

**szárnyasjelző, lábkarikára,
baromfitenyésztési cikkekre,
költőgépkatrészekre, automa-
tikus szortirozógépre**

akkor érdeklődjék nálam.

AUG. LÖSENBECK, ISERLOHN
(DEUTSCHLAND)

Gyümölcsstermelés

Rovatvezető: Korponay Kornél,

A gyümölcsfák törzsének a bemeszeléséről igen eltérő véleményeket hallottunk már. Némelyek szerint a fák kérgének a lekaparása után a törzs mésszel való bevonása tulajdonképpen a levált öreg kéreg védőhatásának a pótlását szolgálja. Mások csupán a zuzmok és mohok elleni védekezésben tulajdonitanak a meszelésnek nagy fontosságot, mert a mész a fatörzsek lekaparása után még visszamaradt zuzmók és mohok utolsó maradványait is elpusztitná. A meszelés mellett még felhozzák, hogy az elősegíti a kéreg megifjulását s bizonyos tekintetben védelmet nyújt az időjárás szélsőségei: a fagy és forróság igen káros gyors változásával szemben. Sőt vannak, akik még tovább mennek és rovarölő tulajdonságot is tulajdonitanak a méznek, mintha az elpusztítaná a fakéreg repedéseiben telelő élősködőket. A legújabb vizsgálatok részben beigazolták a meszelés védelmére felhozott állításokat, részben azonban ezek nem tudták a szigorú kritikát kiállni. Így például az a feltevés, amely a fák bemeszelésének még a fakérgen élősködő élősdiek elpusztítását is a javára irta, tévedésen alapul, mert a mészbevonat nemhogy elpusztítaná ezeket, hanem még vékony védőréteggel vonja be őket, amely védelmet nyújt részükre a tél viszontagságaival szemben. Másképen áll azonban a helyzet, ha a meszet gyümölcsfakarbolineummal (15. l. gyümölcsfakarbolineum + 1—1.5 kg. oltott mész+100 l. víz) keverjük. Az ilyen keverékkel bemeszelt fáknak a törzsén tényleg elpusztulnak a rovarkártevők, amellet a fehéres bevonat tavasszal megakadályozza a törzsek tulgyors felmelégedését, ami pedig könnyen a rügyek időelőtti fakadására vezet, ez pedig igen nagy veszélyt jelent a nálunk gyakori korai fagyokkal szemben. Most még csak az a kérdés, hogy mikor meszezzük be gyümölcsfakarbolineumos mésszel a fák derekát. A fák nyugalmi időszakában bármikor is végezhjük ezt a munkát, mindig meglesz az eredménye, legnagyobb hatást mégis a kora tavaszi bemeszeléstől várhatunk, amikor (február vége — március eleje) az állati kártevőket a napfény már költögeti téli álmukból, s így érzékenyebbek minden külső behatással szemben, mint dermedtségük idején.

Aradmegyében fellépett a szőlőmoly. Az aradmegyei szőlőkben nagymértékben pusztít a szőlőmoly. A mezőgazdasági kamara lépéseket tett a kártétel terjedésének megakadályozása érdekében.

Jó diótermés ígérkezik a földmivvelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések szerint csaknem az egész ország területén.

Veszik már a téli almát. Az idén általában igen gyenge lesz az almatermés ezért a kereskedők sűrűn látogatják már

azokat a vidékeket, amelyeken némi termés mutatkozik. 100 kg.-ként 400 Lejes kötésről értesítenek. Ez oly alacsony ár, amelynél ősszel feltétlenül jobbat lehet elérni és csak végső kényszer esetén adhatja így el termését a gazda előre.

Miért nem válik be a Thanol? (Egyben válasz V. G. kérdésére.) A Thanol nevű levéltetű elleni szer csak kivételes esetekben használható sikerrel, ha t. i. a víz összetétele megfelel a Thanol vegyi összetételének. A legtöbb vízben azonban turós esapadékok képez, a permetező gépet eltömi és azt kipermetezni nem lehet.

Kisebb szakközlemények

Rovatvezető: Bodor Kálmán.

Ha valaki óvakodni akar a villámtól, kerülnie kell az olyan tárgyakat, melyek jó áramvezetők. Az átlagember a vihar alatt messze kerüli az ablakot, de vigyázatlanul esetleg a kemence mellé áll, ami már igazán veszedelmes, mert a kémény, mint az épület legmagasabb csúcsa, a villámcsapás célpontja lehet, melyen át egyenesen a földbe juthat, ha ugyan utközben nem akad még jobb vezetőelemre a vaskályhában, vagy ércműtömbben. Ha ez az ércvezető nem ér a talajig, a villám átugrik a legközelebbi jóvezetőre és ami esetleg útjába kerül, arra teljes erejéből lesújt. Azért tanácsos a közeledő vihar előtt a falaktól, a kemencétől távortartani magunkat. És bár a legbiztosabb hely a szoba közepe, de ügyeljünk, hogy ott ne kerüljünk a mennyezetről lenyúló jövezető és a földön álló tárgy, pld. szék közé.

Ez az alapelvi indokolttá teszi, hogy a telefont — melynek a háztetőkön levő sodrony hálózatába gyakran üt bele a villám — vihar idején ne használjuk. Viszont a rádiókészülék vezetőke — a tapasztalat szerint — nem olyan veszedelmes, talán azért, mert az antenna tulvékony sodronya a villám roppant erős áramától azonnal megolvad. — Ha a szabadban ér utól a vihar, kerülnünk kell a magános fákat, de ép oly kockázatos sík területen tartózkodnunk, mert ezzel a környék legmagasabb pontjává válunk. Legjobb azért nem a fa alá, hanem közelében meghúzódunk, míg erdőben egy kisebb fa alatt keresnünk menedéket. Óvakodjunk a viharban csoportosan állani, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy a kisebb-nyobbb társaság jobban vonzza a villámot, mint az egyes ember. Jobb azért nagyobb területen elszéledniök. — A városokban a villámcsapás nem olyan fenyegető, mert a fedéltömegek az ellentétes villámáramok kiegyenlítését elősegítik. — Az Egyesült Államokban évente átlag 2000 emberbe üt bele a villám, kik közül ötszázan halnak bele. A lehetőség aránya tehát 1 : 240000. Az autóbalesetek ennél évente ötszázszor több áldozatot követelnek. — A villámcsapás veszedelmétől azért nem érdemes félni, annyival inkább nem, mert amelyik villámot látjuk, az már nem tesz kárt bennünk.

Egyleti élet

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő tagdíjak küldettek be:

2000 L. alapító díját befizette br. Wesselényi I. Gârceni, 300 L. tagdíjat fizetett V. Z. Cârlibaba, 240 L. B. B. Tg-Săcuiesc, 300 L. B. I. Dalnic, 150 L. B. G. Cipau, 400 L. br. B. J. Nasfalău, B. I. Oltenița (100 L. 1934.) 400 L. gr. B. F. Mihiș, 225 L. K. L. Bontida, 160 L. Gy. S. Cluj, 180 L. L. L. Călan-Criseni.

1935. évre 60 L. tagdíjat fizetett. Z. F. Odorheiu, M. J. Băile Valea Mariei (15.—), G. J. Ghinesti (15.—), M. L. Aiud (50.—), F. A. Sărmășag, br. B. F. Gârdani, G. J. Ghinesti (45.— L. 1936. évre), gr. L. H.-né Gâmbas (6 évre 360 L.) Sz. J. Goren, K. K. Aleșd, br. B. J. Nufălau, T. I. Ocna-Muresului (240.— L.) L. O. Sighet (1934—36 évre), K. L. Bontida, Zs. R. S. Câmpeni, Sz. I. Cluj, K. B. I. Oltenița.

Fehérnemű szabászati és varró tanfolyamot rendez az Erdélyi Gazdasági Egylet Clujon október 1-től november 15-ig. A tanfolyamon az összes férfi és női fehérnemű, ágynemű, baba-kelengye stb. szabását és varrását tanítják. A tanfolyamot özv. Deésyné Tömösvári Mariska volt női ipariskolai tanárnő vezeti. A tanfolyamon résztvehetnek falusi és városi asszonyok és leányok. A tanfolyam célja, hogy rövid idő alatt minimális díj ellenében a házi asszonyok és leányok saját és családjuk szükségletét ki tudják szabni és meg tudják varrni, aki pedig élet-pályának választja a fehérnemű készítését, annak alapvető munkálatait jó vezetés alatt helyesen tanulják meg. A tanfolyam részvételi díja egész időre 800 lei. Jelentkezéseket elfogad az E. G. E. titkári hivatala Cluj, Str. Andrei Muresan 10., naponta d. e. 9—2-ig.

Gyümölcsfák, eserjék, diszbokrok közös beszerzése. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az idén is közösen óhajtja beszerezni kedvezményes ár és fuvardíj mellett a gazdák részére szükségelt gyümölcsfacsemetéket. Felhívja ezért az érdekelt gazdákat és kerttulajdonosokat, hogy szükségletüket összeírni és az E. G. E. címére (Cluj, Str. A. Muresan 10.) beküldeni szíveskedjenek.

Ingyens méhészeti tanfolyam. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület mint minden évben, az idén is rendez ingyenes méhészeti tanfolyamot szeptember 21—30. napjain székelyén. A tanfolyamon résztvehetnek férfiak és nők, fiuk és leányok. Az előadások naponta d. u. 4 órától tartatnak az egyesület házsongárdi méhészeti telepén. A tanfolyam beírási díja 100 lei, egyébként a tanfolyam ingyenes.

Eladó Székács-féle magbuza Receacristuri gazdaságban. Posta: Panticeu. Minta EGE-nél megtekinthető.

Törvények, rendeletek

Rovatvezető: Dr. Schilling Dezső.

A lisztre a forgalmi adón kívül hadfelszerelési és kiviteli illetéket vetettek ki. A kg-ként 10 banis forgalmi adón kívül a lisztre kg-ként 25 banis hadfelszerelési illetéket és u. cs. kg-ként 90 banis buzaértékesítési illetéket vetettek ki. Ez vagononként $1000+2500+9000 = 12,500$ L. A 2500 L. nemzetvédelmi célokat szolgál, a 9000 L. pedig a gabonakiviteli praemiumok fedezésére van hivatva. Ezeket az illetékeket az őrlés alkalmával a malmok fizetik, de áthárítják azokat a fogyasztókra. A szisztematikus, vagyis műmalmok az összes fenti illetékeket fizetik. Ilyen van 307 az országban. Az u. n. középalmok, amelyeknek száma 1160 a hadfelszerelési illeték helyett egy új 4000 lejes illetéket fizetnek. Ezek a malmok vámörleszt folytathatnak és jogukban van a vámgabonából készült lisztet eladni. A parasztmalmoknak nyilvánított malmok továbbra is mentesülnek az illetékek fizetése alól, de ezentul csak vám ellenében örölhetnek, örölt lisztet nem adhatnak el. A vámot gabonában és nem lisztben szedik. A 90 banis illeték gabonaárdekeket szolgál. Ez van hivatva a belföldi gabona árszínvonalát fenntartani azáltal, hogy a külföldre szállított gabona árát versenyképessé teszi a kormány az illetékekből befolyó összeg terhére történő kiviteli jutalmak fizetésével.

A buza minimális ára. A buzaértékesítésről szóló törvény, mely a Monitorul Oficial 1935 évi 146. számában jelent meg, a buza minimális árát szeptember és október hónapokra 100 kg-ként 350 L-ben állapította meg. Ez az ár a 77 kg-os is 2% idegen anyagot tartalmazó buzára vonatkozik. *Ennél alacsonyabb áron búzát eladni és venni tilos.* Ez vékánként 55 leias árnak felel meg. Ennél drágábban venni és eladni szabad. A törvény gazdaérdekeket véd. Székelyföld egyes vidékein élelmes kufárok félre akarták vezetni a gazdákat, hogy ez maximális ár, amelynél drágábban adni és venni nem szabad. Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a helyzet épen fordítva áll, amennyiben *350 L-nél olcsóbb áron búzát eladni, vagy venni tilos.*

Csak románul szabad a helység és uccaneveket használni. A belügyminiszternek a nagyvezérkarral és a postával egyetértésben hozott rendelete alapján a városi időközi bizottság 22.581—1935. sz. a. a következőket közli: A nyomdákban és általában a grafikai intézeteknek a nyomtatványokon, úgymint hírlapokban, folyóiratokban, beszámolókbán, névjegyeken, könyvekben, hirdetésekben szigoruan tilos mást, mint a hivatalos helyiség és városneveket kinyomtatni. Ugy a lapok hasábjain, mint a cimszallagon a helység- és utcanév csakis románul írhatók. A belföldi levelek kizárólag a hivatalos helység- és utcanévjegyzékeknek megfelelően címezhetők. A rendeltetési helység csakis románul írható.

Piaci árak

Piaci árak Odorheiu-n. Buza 55—68, rozs 48—52, árpa 36—38, zab 28—30, kukorica 48—50 lej vékánként. Marhahús 14, borju 22, sertés 28, zsirnakvaló 30, zsír 36, száraz szalonna 40 lej kilónként. Tehéntej 3—4, bivalytej 5—6 lej literenként. Juh-sajt 28, orda 24, vaj 42, teavaj 52 lej kilónként. Tojás 1.20—1.30, liba 40—60, kövér liba 100—120, tyúk 30—45, eszke 15—30 lej darabonként.

Tőzsdei árak. A cluji tőzsdén a következő árakat jegyezték: 78—79 kg-os 2—3% idegen anyagot tartalmazó buza 100 kg-ként 365 L., árpa 59—60 kg-os 270, zab 40 kg-os 285 L., tengeri 320 L., I. o. széna 90 L., II. o. széna 80 L., lóhere, lucerna 115 L.

Terményárak Oradeán. Az oradeai mezőgazdasági kamara a terménypiac árairól az alábbi hivatalos jelentést adta ki: buza 340—350, rozs 240—250, árpa 280—290, zab 270—280, széna 90—130, lóhere 130—170, szalma 25—30 lej szákilónként. A kövér sertés ára 18—22 lej között mozogott.

BCU Cluj Central University Library Cluj

A mezőgazdaságban
és a vadászatnál elengedhetetlen
az elsőrangú felszerelés

a

DERMATA

különleges
lábbelit,
különleges, vízhatlan
talpat

és **bőrt** gyárt a célra.
Cséplőgépekhez kiválóan alkalmas
szijat készít: **DERMATA**

MÜVEK
bőr és cipőgyárak r.t.
CLUJ.

V e g y e s

SZABÓ JOZSEF.

A cluji Gazdasági Egylet tb. elnöke, főosztályi kisgazda, volt városatyja, a Magyar Párt helyi tagozatának alelnöke, hitelszövetkezeti alelnök stb. augusztus hó 7-én elhunyt. A város gazdaközönségének és polgárságának nagy részvéte mellett temették el aug. 9-én a családi sírhelyre. Puritán jelleme, természetesen esze, kitartó szorgalma családjához, egyházához és magyar fájához és gazdatársaihoz való igaz, becsületes hűsége alkották meg együttesen köztiszteletben álló egyéniségét. Halálát a kiterjedt családján kívül az ismerősök és jó barátok nagy száma gyászolja. Emléke legyen áldott, pihenése csendes.

Ágoston Ágoston joseni-i földbirtokos az EGE. a. tagja életének 38-ik, boldog házasságának 13-ik évében augusztus hó 6-án délután 4 órakor, Brasovban, váratlanul elhunyt. Nyugodjék békességben!

Csökkenek a cukorfogyasztási adóbevételek. A pénzügyminisztérium statisztikájából kiderült, hogy 1935 január havában a gyárakból kikerült 7950 tonna adózott cukor az 1934 január havi 10,346 tonnával szemben, februárban 7150 a 7450 tonnával szemben, márciusban 11,732 a 20950 helyett stb. A fogyasztási adóbevételek júniusban sem akartak emelkedni. Ennek következtében a pénzügyminisztérium vizsgálat indítását rendelte el. A fogyasztás okai lehetnek az általános szegénység és magas illetékek, a zacharin csempészet, a cukorfeldolgozó ipár üzemcsökkentése, tekintettel arra, hogy többfajta cukor készítése lehetetlenné vált egyes alkatrészek behozatalának betiltása folytán. A cukorrépatermelő gazdaközönség érdekében áll, hogy a cukoripar minél erőteljesebb üzeme biztosíttassék ezért gazdaérdek is a fogyasztás további csökkenésének mielőbbi meggátlása.

A sörkartell és a vendéglősök között erős harc indult. A sörgyárak az árak emelésében óvatosak voltak, nem merték kockáztatni a fogyasztást az áremeléssel, hanem az eladási feltételek terén gördítettek sok nehézséget a vendéglősök elé. A vendéglősök a borfogyasztás fokozásával igyekeznek a sörgyárak támadását visszaverni.

Eladó egy drb. jónövésű magyarfajta tenyészbika. Cim: Nagy Péter, Uri jud. Somes, u. p. Beclean.

Eladó egy 2 és egy 5 lámpás rádió teljes felszereléssel. Cim a kiadóban.

**Szerezzen minden tag
egy új tagot az F. G. E.-nek!**

UJABB MEGLEPETÉS!

az osztálysorsjáték III. osztályának
a húzása

1935 szeptember 15

Ne hanyagolja el sorsjegyét
megujítani, hogy részt vehessen
a döntő húzáson, amikor is fe-
lül 203 millió lesz kisorsolva.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERDÉLYI ÉS BÁNÁTI FŐÁRUSÍTÁSOK :

- Arad :** Banca Goldschmied,
Casa de Păstrare Generală.
- Braşov :** Alex. Enkelhárdt.
- Cluj :** Banca Iliescu S. A.
Banca de Credit Comercial S. A.
Economia Succ.
- Oradea :** Banca Dacia,
Union.
- Târgu-Mureş :** Ernest Révész.
- Timișoara :** Banca Centrala,
Banca de Scont,
Banca Timișoarei.

Mezőgazdasági gépek, eszközök
és anyagok nagybani lerakata.

Talajmivelő, vető, cséplő,
megtisztító, burgonyakisze-
dő stb. gépek nagy raktára

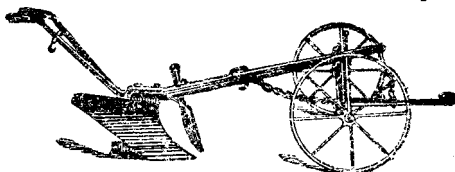
Minden típusu, eredeti

SACK EKÉK

és azok szerelvényei

Az eredeti Sack eszkö-
zök fő ismertetőjelei:

**Gondos gyártás
és nagyértékű
anyagminőség!**

Csak eredeti Rud. Sack alkatrészeket vásároljon, mert az alkatrész
értékét egyedül az anyag minősége és pontos kivitele szabja meg.

Lerakat:

KLUSCH JÁNOS, CLUJ

Str. Masaryk No. 21. — Telefon 512.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

AR SOPOL

PORPÁC

**Holdanként 10 kilogram
vetőmagot takarít meg.**

Üszögmentesség!

Terméstöbblet!

Beszerezhető:

MOSKOVITS IPARTELEPEK R.T.

növény osztálya

Oradea, Calea Victoriei No. 62-72.

AND. RIEGER

GÉPGYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

S I B I U

Románia legrégebb

és legnagyobb mezőgazdasági gépgyára

Gyártunk elismert legjobb kivitelben:

Rieger-féle váltóekét, Tengeri-vetőgépet, „Soia“-babvetőgépet, Lóhere-vetőgépet, Kapáló- és töltető-ekéket, Réti-boronát, Trágyalé-szivattyút, Műtrágyaszóró-gépet, Szénagereblyét, Szalmaprést, Répa- és szecs kavágókat, Szőlő- és gyümölcsajtókat, víznyomásos és áttételest. Gyömölcs- és szőlőzúzókat Acélkeretes cséplőket, Kis cséplőket járgány- és motorhajtásra, Gabonarostákat, triöröket, Olajmagpreseket, Vízszivattyukat, Gyapjufésülőket, Ványolóka és tépőket, Tengerilejtőgépet, Hengeres darálógépeket. Magyaryelvű képes árjegyzéket ingyen küldünk.

Cluj képviselő:

KLUSCH JÁNOS, Cluj

Strada Londrei No. 21.

Ha
szüksége van
valamilyen

**sport-
cikkre**

forduljon bizalommal
Románia legjobban
felszerelt áruházához.
Nagy választék vadás-
szati, halászati és más
sportcikkekben.

Roșca Nicolae

CLUJ

Strada Reg. Maria 2.